

Pravda a situace

Filosofické tradice jsou stále ještě zamořeny představou, že pravda je jedna jediná a neměnná po všechny časy (obvykle se pak mluví o tzv. „absolutní pravdě“, tj o pravdě oddělené, odloučené ode všeho). Pravda však je „jediná“ a také „absolutní“ v docela jiném smyslu. Je zaměřena a platí pro určitého člověka (resp. vůbec pro určitý subjekt, chceme-li pamatovat na kosmické dimenze) a do určité situace, tedy také do určité jeho situace (ale neomezuje se jen na jeho osobní situaci). V tomto „konkrétním“ (Whitehead by asi právě zde užil termínu „konkrescentní“) směřování není pluralitní, polyvalentní, nýbrž právě jedinečná – ovšem stále ještě jakožto „nepředmětná“, tedy též zároveň „z budoucnosti přicházející“. Její „směřování“ je adresováno pro určitý subjekt (přesněji: pro mnoho různých, ale vždy určitých subjektů). Záleží na všech těchto subjektech, jak oné oslovující, ale jediné Pravdě v závislosti na své vnímavosti budou rozumět, jak toto své porozumění vztáhnout ke své situaci a pak zasáhnou do situace mnohem širší, která už zdaleka není jenom jejich. A v závislosti na této vnímavosti (a jejích mezích) se nám pak výsledek jeví tak, že „pravda“ je polymorfní a že platí pro každého jinak.

(Písek, 120527-1.)